

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
кафедра цивільного та господарського права

**МАТЕРІАЛИ
ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

дисципліни

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Дніпропетровськ
НГУ
2010

Матеріали інформаційно-методичного забезпечення дисципліни «Інтелектуальна власність» / Упоряд.: Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко – Д: Національний гірничий університет, 2010. – 30 с.

Упорядники:

Кірін Р.С., завідувач кафедри цивільного та господарського права;
В.Л. Хоменко, доцент кафедри цивільного та господарського права.

Схвалено методичною комісією з напрямку 0601 «Право» (протокол № ___ від «___» _____ 2010 р.) за поданням кафедри цивільного та господарського права (протокол № __ від «___» _____ 2010 р.).

Рекомендовано до видання Редакційною радою НГУ (протокол № ___ від «___» _____ 2010 р.).

Подано інформаційно-методичне забезпечення усіх видів освітньої діяльності з дисципліни «Інтелектуальна власність».

Відповідальний за випуск завідувач кафедри цивільного та господарського права, кандидат юридичних наук, доцент Кірін Р.С.

Друкується у редакційній обробці упорядників.

ЗМІСТ

1. Навчальна програма нормативної дисципліни "Інтелектуальна власність"	4
1.1. Вступ	6
1.2. Робоча програма нормативної дисципліни "Інтелектуальна власність"	7
1.3. Зміст тем дисципліни	8
1.4. Теми завдань для контрольних робіт	15
1.5. Методичні вказівки до написання контрольних робіт	19
1.6. Засоби для проведення підсумкового контролю	19
2. Методичні рекомендації до самостійного вивчення нормативної дисципліни "Інтелектуальна власність"	21
2.1. Вступ	22
2.2. Путівник джерелами інформації	23
2.3. Контрольні питання для самостійного оцінювання знань з дисципліни "Інтелектуальна власність"	25
2.4. Рекомендована література	28

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний гірничий університет

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ"

*освітньо-професійної програми спеціалістів і магістрів
усіх напрямів підготовки 6.050301 Гірництво*

Чинний від 2010-23.02

Видання офіційне

Дніпропетровськ
НГУ
2010

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Кафедрою цивільного та господарського права

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора Національного гірничого університету

від від ____ _____ 2010 р. № ____

3. ВВЕДЕНО

вперше

4. РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

Кірін Роман Станіславович, завідувач кафедри цивільного та господарського права

Хоменко Володимир Львович, доцент кафедри цивільного та господарського права

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

1.1. ВСТУП

Інтелектуальна власність є нормативною дисципліною для студентів всіх форм навчання і напрямів підготовки.

Основні завдання підготовки полягають в тому, щоб закласти основи правових і економічних аспектів інтелектуальної власності.

Дисципліна «Інтелектуальна власність» складається з двох основних розділів: «Авторське право і суміжні права», а також «Право промислової власності».

Перший розділ, який у спеціальній літературі часто називають «літературна і художня власність», поділяється на два основних інститути – авторське право і суміжні права. Авторське право об'єднує всі літературні й художні об'єкти творчої діяльності. Суміжне – складається з таких об'єктів: виконання літературних, драматичних, музичних та інших творів; фонограми, відеограми; передачі (програми) організацій мовлення. Суміжні права є похідними і залежними від авторських. Тому вони тісно переплетені, охороняються одним законом і становлять один з елементів права інтелектуальної власності.

Другий розділ також складається з двох елементів: «Патентне право» і «Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг». До об'єктів патентного права належать винаходи, корисні моделі й промислові зразки. До засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг за чинним законодавством України належать: торговельні марки, товарні знаки, фірмові найменування, географічні зазначення тощо.

У результаті вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» студенти повинні **вміти:**

- визначити об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності;
- підготувати первинні документи для оформлення прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- провести патентні дослідження;
- вибрати підходи до комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності;
- вибрати підходи й методи для оцінки вартості прав інтелектуальної власності;
- оцінювати характер порушення прав інтелектуальної власності, якщо такі є;

знати:

- визначення об'єктів інтелектуальної власності, характеристику об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності;
- історію права інтелектуальної власності;
- способи і процедури правової охорони прав інтелектуальної власності;
- основи економіки інтелектуальної власності;
- основні способи захисту прав інтелектуальної власності;
- систему міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності.

Відомо, що вивчення дисципліни тільки за конспектами лекцій недостатньо. Засвоєння матеріалу може бути досягнуто на основі систематичної роботи з навчальною та нормативно-правовою літературою. Конспект полегшує розуміння і засвоєння матеріалу підручника. Він указує, що в підручнику є найважливішим і дає додаткову інформацію.

Тому перед кожною лекцією рекомендується проглянути конспект попередньої лекції, а після того, як лектор закінчить викладання розділу дисципліни, варто проробити його за конспектом та за підручником. У цьому випадку навчальна дисципліна засвоюється настільки глибоко, що перед контрольними заходами залишається лише закріпити знання.

1.2. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Стандарт поширюється на кафедри НГУ, що ведуть викладання нормативної дисципліни «Інтелектуальна власність».

Стандарт встановлює:

- компетенції, що має опанувати спеціаліст і магістр, які навчаються на базі ОПІ бакалавра;
- перелік змістових модулів, що опосередковує освітні та професійні компетенції;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази для заочної форми навчання;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки;
- інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни;
- вимоги до засобів діагностики.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

1.3. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

1.3.1. Закон України «Про вищу освіту».

1.3.2. Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки бакалаврів.

1.3.3. СВО НГУ ІМЗ-09. Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2009. – 60 с.

1.3.4. СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.

1.4. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

«Правознавство»

«Філософія»

«Економічна теорія»

1.5. ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 1,125 кредити ECTS (54 академічні години).

Аудиторні заняття – 22 академічних годин.

Самостійна робота – 32 академічних годин.

1.6. КОМПЕТЕНЦІЇ, ЩО НАБУВАЮТЬСЯ, ТА ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			аудитор- ний	самостій- на робота	загальний
1	2	3	4	5	6
№ 1	Визначити об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Класифікувати об'єкти права інтелектуальної власності. Підготувати первинні документи для оформлення прав на об'єкти інтелектуальної власності. Провести патентні дослідження. Вибрати підходи до комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Вибрати підходи й методи для оцінки вартості прав інтелектуальної власності. Оцінювати характер порушення прав інтелектуальної власності, якщо такі є.	Лекції - 10 семестр, III чверть (1...10 тиждень) Аудиторні – 2 години на тиждень			
		1. Загальні положення про інтелектуальну власність	1	2	3
		2. Система інтелектуальної власності та її складові	2	2	4
		3. Правова охорона інтелектуальної власності	1	2	3
		4. Економіка інтелектуальної власності	1,5	3	4,5
		5. Договори у сфері інтелектуальної власності	0,5	2	2,5
		6. Захист прав інтелектуальної власності	2	2	4
		7. Міжнародна правова охорона інтелектуальної власності	2	2	4
		8. Авторське право і суміжні права	2	3	5
		9. Пошук інформації про винаходи	2	2	4
		10. Виявлення винаходу й оформлення заявки на винахід (корисну модель)	2	3	5
		11. Порядок одержання патенту	2	3	5
		12. Права і обов'язки суб'єктів патентного права	0,5	2	2,5
		13. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг	1	2	3
		14. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності	0,5	2	2,5
		Модульний контроль – лекційна контрольна робота: 11 тиждень			2
Разом по дисципліні			22	32	54
Частка навантаження			0,41	0,593	

1.7. ЗМІСТ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ

1.1. Поняття інтелектуальної власності

Результат інтелектуальної праці як об'єкт власності. Особливості права інтелектуальної власності.

1.2. Еволюція правової охорони інтелектуальної власності

Еволюція правової охорони інтелектуальної власності у світі. Чотири етапи в еволюції правової охорони інтелектуальної власності. Еволюція правової охорони інтелектуальної власності в Україні.

1.3. Спільне й відмінне в авторському й патентному праві

ТЕМА 2. СИСТЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ

2.1. Законодавство України та міжнародні договори у сфері інтелектуальної власності

Конституція України, Цивільний кодекс, спеціальні закони, підзаконні акти.

2.2. Об'єкти права інтелектуальної власності

Об'єкти авторського права і суміжних прав, об'єкти промислової власності, нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Об'єкти промислової власності поділяються на об'єкти патентного права і засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Їх визначення і характеристика.

2.3. Суб'єкти права інтелектуальної власності

Поділ суб'єктів права інтелектуальної власності за різними критеріями, їх характеристика. Співавторство.

2.4. Управління майновими правами суб'єктів інтелектуальної власності

Суб'єкти інтелектуальної власності можуть управляти своїми правами: особисто, через свого повіреного, через організацію колективного управління.

2.5. Державна система правової охорони та управління інтелектуальною власністю

Державний департамент інтелектуальної власності, Український інститут промислової власності (Укрпатент), Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг, Фонд патентної документації громадського користування, Українське агентство з авторських і суміжних прав (УААСП), Інститут інтелектуальної власності і права (ІВП), Державне підприємство «Інтелзахист», суспільні організації. Державні інспектори з питань інтелектуальної власності.

ТЕМА 3. ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

3.1. Поняття правової охорони інтелектуальної власності, мета і принципи її здійснення

Мета, завдання і принципи правової охорони інтелектуальної власності. Склад державної системи правової охорони.

3.2. Охорона об'єктів авторського права і суміжних прав

Реєстрація авторських і суміжних прав. Критерії охороноздатності. Форми і способи правової охорони об'єктів авторських і суміжних прав.

3.3. Охорона прав на об'єкти промислової власності

Документи, що засвідчують право власності на об'єкти промислової власності. Об'єкти правової охорони винаходу об'єктів промислової власності. Підстави для дострокового припинення дії охоронних документів на об'єкти промислової власності.

3.4. Охорона прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності

Охоронні документи на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Критерії охороноздатності нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності сортів рослин. Дострокове припинення дії охоронних документів.

3.5. Об'єкти, що не можуть одержати правову охорону

ТЕМА 4. ЕКОНОМІКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

4.1. Економічне значення інтелектуальної власності

4.2. Інтелектуальна власність як товар

Основні властивості ринкових товарів. Поділ прав інтелектуальної власності за принципом «відокремлюваності». Строк служби об'єктів інтелектуальної власності.

4.3. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив

4.4. Оцінка вартості майнових прав інтелектуальної власності

Нормативно-правові акти, яким має відповідати оцінка вартості майнових прав інтелектуальної власності. Випадки, в яких необхідно визначити вартість майнових прав інтелектуальної власності. Етапи проведення оцінки вартості майнових прав інтелектуальної власності. Підходи до оцінки вартості майнових прав інтелектуальної власності. Умови використання різних підходів, їх переваги та недоліки.

ТЕМА 5. ДОГОВОРИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

5.1. Передача (відчуження) майнових прав суб'єктів права інтелектуальної власності

5.2. Поняття договору. Види договорів у сфері інтелектуальної власності

Цивільно-правові вимоги до договорів у сфері інтелектуальної власності. Види договорів за різними критеріями класифікації у сфері інтелектуальної власності.

5.3. Авторські договори

Обов'язкові положення, особливості, види і характеристика авторських договорів.

5.4. Договори на використання об'єктів промислової власності

Мета продажу ліцензій. Вигоди від укладання ліцензійних договорів для ліцензіарів і ліцензіатів. Обов'язкові умови та реквізити ліцензійного договору. Види ліцензійних договорів: повна ліцензія, виключна ліцензія, одинична ліцензія, субліцензійний договір, невиключна ліцензія. «Відкрита» ліцензія.

5.5. Примусове відчуження прав власника патенту

Адміністративний і судовий порядок надання примусової ліцензії. Правила видачі примусової ліцензії в адміністративному порядку. Умови видачі примусової ліцензії в судовому порядку. Залежні винаходи.

ТЕМА 6. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

6.1. Поняття захисту прав інтелектуальної власності

Предметом захисту прав інтелектуальної власності. Суб'єктами права на захист. Порушники права інтелектуальної власності. Спори, які стосуються порушення прав інтелектуальної власності.

6.2. Дії, що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності

6.3. Форми захисту прав інтелектуальної власності

Неюрисдикційна і юрисдикційна форми захисту права інтелектуальної власності. Загальний (судовий) і спеціальний (адміністративний) порядок захисту права інтелектуальної власності. Нормативно-правові акти, що стосуються захисту прав інтелектуальної власності.

6.4. Система захисту прав інтелектуальної власності, її елементи

Державна система захисту прав інтелектуальної власності: Верховний Суд України, вищі спеціалізовані, апеляційні, місцеві та третейські суди. Органи державної влади, які здійснюють спеціальний (адміністративний) захист прав інтелектуальної власності: Державний департамент інтелектуальної власності України, Антимонопольний комітет України, Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики, Державна податкова адміністрація України, Державна митна служба України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України. Типове положення про структурний підрозділ з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, Національної та галузевих академій наук.

6.5. Способи правового захисту прав інтелектуальної власності, їх види

Цивільно-правовий, адміністративно-правовий і кримінально-правовий захист права інтелектуальної власності.

ТЕМА 7. МІЖНАРОДНА ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

7.1. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ)

Завдання ВОІВ. Напрями діяльності ВОІВ: реєстраційна робота, забезпечення міждержавної співпраці з адміністративних питань інтелектуальної власності і програмна діяльність. Керівні органи ВОІВ: Генеральна асамблея, Координаційний комітет, Міжнародне бюро ВОІВ.

7.2. Міжнародні угоди з авторського права

Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (Бернська конвенція). Всесвітня конвенція про авторське право (Всесвітня конвенція). Договір ВОІВ по авторському праву (ДАП). Договір про міжнародну реєстрацію аудіовізуальних творів (RFT).

7.3. Міжнародні угоди з суміжних прав

Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій ефірного мовлення (Римська конвенція). Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (Конвенція про фонограми). Договір ВОІВ про виконання і фонограми (ДВФ). Брюссельська конвенція про розповсюдження сигналів, що несуть програми, які передаються через супутники (Конвенція про супутники).

7.4. Міжнародні угоди з охорони промислової власності

Паризька конвенція про охорону промислової власності (Паризька конвенція). Договір про патенту кооперацію (РСТ). Договір про патентне право (PLT). Гаазька угода про міжнародне депонування промислових зразків.

7.5. Міжнародні угоди з охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (Мадридська угода). Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків. Договір про закони щодо товарних знаків (Договір ТЛТ). Найробський договір про охорону олімпійського символу.

7.6. Міжнародні угоди про охорону нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності

Міжнародна конвенція про охорону селекційних досягнень. Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури.

7.7. Захист права інтелектуальної власності в рамках Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угоди TRIPS)

ТЕМА 8. АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА

8.1. Авторське право

Виникнення і здійснення авторського права. Презумпція авторства. Права автора. Авторське право на комп'ютерні програми. Авторське право в Інтернеті. Строк дії авторського права. Перехід його в спадщину і в суспільне надбання. Оформлення заявки на державну реєстрацію прав автора

8.2. Суміжні права

Виникнення і здійснення суміжних прав. Права суб'єктів суміжних прав. Строк дії суміжних прав

ТЕМА 9. ПОШУК ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИНАХОДИ

9.1. Види пошуку інформації про винаходи

Етапи процедури пошуку. Тематичний (предметний), іменний (фірмовий), нумераційний, пошук з використанням бібліографічних посилань, пошук патентів-аналогів.

9.2. Зміст і порядок патентних досліджень

Методика виконання патентних досліджень. Патентні дослідження на різних стадіях НДДКР. Види робіт, які виконують під час проведення патентних досліджень. Звіт про патентний пошук.

9.3. Джерела інформації про об'єкти промислової власності

Специфічні інформаційні продукти, які створила ВОІВ на CD-ROM дисках: IPLEX CD-ROM, IPC: CLASS, WIPO Handbook on industrial Property Information and Documentation, JOPAL CD-ROM, WIPO Industrial Statistics. Описи об'єктів промислової власності, офіційні патентні бюлетені, офіційні патентні покажчики, реферативні журнали. Їх характеристики.

9.4. Класифікації винаходів

Універсальна десяткова класифікація (УДК). Національні системи патентних класифікацій: німецька, американська, англійська, японська. Міжнародна патентна класифікація (МПК).

9.5. Класифікації інших об'єктів промислової власності

Міжнародна класифікація промислових зразків (МКПЗ), Міжнародна класифікація товарів і послуг (МКТП), Міжнародна класифікація зображувальних елементів знаків (МКЗЕЗ).

ТЕМА 10. ВИЯВЛЕННЯ ВІНАХОДУ Й ОФОРМЛЕННЯ ЗАЯВКИ НА ВІНАХІД (КОРИСНУ МОДЕЛЬ)

10.1. Роль промислової власності в економічному розвитку

10.2. Умови надання правової охорони об'єктам промислової власності

Перевірка об'єктів промислової власності на новизну: рівень техніки, пріоритет, загальнодоступні відомості, аналог, прототип, суттєві ознаки. Перевірка об'єктів промислової власності на винахідницький рівень. Перевірка об'єктів промислової власності на промислову придатність.

10.3. Основні етапи процесу виявлення винаходу

10.4. Структура опису винаходу (корисної моделі)

10.5. Складання формули винаходу

Основні вимоги, які висувають до формули винаходу (корисної моделі). Загальна структура формули винаходу (корисної моделі). Вимоги до складових частин формули винаходу (корисної моделі). Особливості формули винаходу на пристрій. Особливості формули винаходу на спосіб. Особливості формули винаходу на «застосування...».

ТЕМА 11. ПОРЯДОК ОДЕРЖАННЯ ПАТЕНТУ

11.1. Загальні положення про оформлення прав на об'єкти промислової власності

Нормативно-правові акти згідно з якими оформляється заява на одержання патенту на об'єкти промислової власності. Особи, які мають право на подачу заявки на одержання патенту. Службові обов'язки, службовий винахід.

11.2. Порядок оформлення та подання заявки на винахід або корисну модель

Склад заявки на отримання патенту на винахід або корисну модель: заяву про видачу патенту, опис винаходу, формулу винаходу, креслення, реферат, інші документи. Вимоги до оформлення цих документів.

11.3. Експертиза заявки

Попередній розгляд, дата подання заявки, формальна експертиза (експертиза за формальними ознаками), кваліфікаційна експертиза (експертиза по суті). Право пріоритету.

11.4. Реєстрація патенту. Публікації про видачу патенту. Видача патенту. Строки дії правоохоронних документів

11.5. Оскарження рішення стосовно заявки

11.6. Порядок перетворення деклараційного патенту

11.7. Порядок одержання патенту на промисловий зразок

11.8. Патентні мита на об'єкти промислової власності

11.9. Патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах

Випадки доцільності і негативні наслідки закордонного патентування. Процедури експертизи заявок на відповідність критеріям патентоздатності у різних країнах: явочна, перевірна і відстрочена системи експертизи. Шляхи одержання патенту в іноземних країнах: традиційна (національна) процедура; одержання патенту відповідно до регіональної угоди (Конвенції про видачу європейських патентів або Євразійської патентної конвенції); Договір про патентну кооперацію.

ТЕМА 12. ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ СУБ'ЄКТІВ ПАТЕНТНОГО ПРАВА

12.1. Особисті немайнові права на об'єкти патентного права

Право першого заявника, право на пріоритет, право авторства, право на авторське ім'я.

12.2. Майнові права на об'єкти патентного права

Право на використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка; виключне право дозволяти використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка (видавати ліцензії); виключне право перешкоджати неправомірному використанню винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Використання запатентованого об'єкта. Випадки, коли використання не визнається порушенням прав патентовласника: право попереднього користування; використання запатентованого об'єкта в конструкції чи при експлуатації транспортного засобу іноземної держави, який тимчасово або випадково перебуває в Україні; використання запатентованого об'єкта без комерційної мети; використання запатентованого об'єкта з науковою метою або в порядку експерименту; використання запатентованого об'єкта за надзвичайних обставин; уведення в господарський оборот виготовленого із застосуванням запатентованого винаходу правомірно придбаного продукту; використання добросовісно придбаного продукту, неправомірно виготовленого чи введеного в цивільний оборот із застосуванням запатентованого об'єкта.

12.3. Обов'язки суб'єктів патентного права

ТЕМА 13. ПРАВОВІ ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ОБОРОТУ, ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

13.1. Право на знаки для товарів і послуг

Види і функції знаків для товарів і послуг. Позначення, що не можуть бути визнані як знаки для товарів і послуг. Подання заявки на одержання свідоцтва на знак для товарів і послуг. Експертиза заявки: встановлення дати подання заявки, формальна та кваліфікаційна експертиза (експертиза по суті). Права, які надає свідоцтво на знак для товарів і послуг. Попереджувальне маркування. Дії, які визнаються використанням знака. Франчайзинг (комерційна концесія).

13.2. Право на комерційне (фірмове) найменування

Нормативно-правові акти, згідно яких здійснюється правова охорона комерційного найменування. Майнові й немайнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування.

13.3. Право на географічне зазначення (зазначення походження товару)

Спільні і відмінні риси географічних зазначень і торговельних марок. Специфічні ознаки географічних зазначень. Умови надання правової охорони географічним зазначенням. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення.

ТЕМА 14. НЕТРАДИЦІЙНІ ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

14.1. Право на комерційну таємницю

Вимоги, яким повинна відповідати комерційна таємниця. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Організація охорони комерційної таємниці на підприємстві. Законодавчі положення про охорону комерційної таємниці при укладанні договірних відносин.

14.2. Право на компонування інтегральних мікросхем (ІМС)

Майнові права інтелектуальної власності на компонування ІМС. Використанням компонування ІМС. Склад заявки на одержання свідоцтва про реєстрацію компонування ІМС. Експертиза заявки на реєстрацію компонування ІМС. Захист прав на компонування ІМС.

14.3. Право на наукове відкриття

Права автора наукового відкриття. Системи реєстрації наукових відкриттів і охорони прав їхніх авторів в СРСР. Міжнародна асоціація авторів наукових відкриттів.

14.4. Право на раціоналізаторську пропозицію

Критерії визнання пропозиції раціоналізаторською. Пропозиції, які не можуть бути визнані раціоналізаторськими. Документи, на підставі яких призначається винагорода авторам раціоналізаторських пропозицій.

14.5. Право на сорт рослин, породу тварин

Нормативно-правові акти згідно з якими здійснюється правова охорона селекційних досягнень. Критерії охороноздатності сортів рослин. Права інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин.

1.8. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Мета виконання індивідуального завдання полягає у глибокому самостійному вивченню права інтелектуальної власності, чинного законодавства в сфері творчої діяльності, практики його застосування, питань економіки права інтелектуальної власності, захисту прав, міжнародної співпраці в сфері інтелектуальної власності.

Виконання індивідуального завдання необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, нормативних актів тощо, що наведена у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури, практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно. В цих методичних вказівках до кожної теми завдання наведено коротку характеристику її змісту, який студент повинен навести на початку своєї роботи (реферату), після назви теми.

Робота повинна бути написана студентом самостійно, своїми словами. Забороняється переписувати підручники, нормативні акти тощо. Цитування робіт окремих авторів необхідно наводити з посиланням на джерела їх опублікування, який наводиться в кінці роботи у списку використаної літератури.

При написанні роботи студент повинен поряд з теоретичним висвітленням аспектів теми, дати її аналіз на прикладі практичних матеріалів щодо охорони, захисту і використання прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Обсяг роботи повинен становити 8-15 сторінок печатного тексту.

У тих випадках, коли індивідуальне завдання повертається студенту для виправлення помилок, нова робота повинна представлятися для перевірки разом з поверненою.

Номера тем індивідуального завдання видаються студенту викладачем дисципліни.

Тема 1. Загальна характеристика інтелектуальної власності і її правового регулювання.

Дати поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності. Перерахувати і дати характеристику об'єктам інтелектуальної власності, авторського і патентного права, зазначити загальні і відмітні риси авторського і патентного права. Визначити основні відмінності об'єктів права інтелектуальної власності від об'єктів речового права власності. Показати роль інтелектуальної власності в створенні сучасної ринкової економіки, а також у забезпеченні добробуту країни. Дати стисло характеристику джерел права інтелектуальної власності.

Тема 2. Основні поняття авторського права.

Дати визначення авторського права. Предмет авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти авторського права. Незахищені об'єкти. Виникнення і здійснення авторського права, суб'єкти авторського права. Автори і співавтори. Особисті немайнові права автора.

Майнові права автора. Вільне використання об'єктів авторського права.

Тема 3. Суміжні права.

Дати поняття суміжних прав. Суб'єкти й об'єкти суміжних прав. Виникнення і здійснення суміжних прав. Критерії для надання охорони суміжних

прав. Права виконавців. Права виробників фонограм. Права організацій віщання. Обмеження прав виконавців, виробників фонограм і організацій віщання. Термін охорони суміжних прав.

Тема 4. Авторські договори.

Дати характеристику договірних відношень в авторському праві. Поняття і типи авторських договорів. Поняття і види авторських договорів про передачу твору для використання: видавничий договір, постановочний договір, сценарний договір і ін. Висновок авторського договору, його істотні умови. Утримання авторського договору, його істотні умови. Утримання авторського договору, обов'язки сторін договору. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.

Тема 5. Захист авторського права і суміжних прав.

Дати характеристику порушень авторського права і суміжних прав. Поняття контрафактних примірників творів і фонограм. Характеристика інтелектуального піратства. Порядок захисту особистих і майнових прав володарів авторського права і суміжних прав. Засоби цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав. Стягнення прибутків порушника. Виплата компенсації. Стягнення штрафу.

Тема 6. Сутність радикальної реформи законодавства про промислову власність і патентне право України.

Дати поняття промислової власності і її ролі в створенні ринку промислової власності і сучасної ринкової економіки. Основний зміст законів про промислову власність. Характеристика основних положень радикальної реформи законодавства про промислову власність. Поняття патентного права, його предмет і система. Об'єкти і суб'єкти патентного права.

Тема 7. Характеристика винаходу і корисної моделі.

Дати поняття винаходу і його об'єктів. Умови надання правової охорони винаходу. Умови патентоспроможності винаходу і їхньої характеристики. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки патентовласників. Порядок одержання патенту. Припинення дії патенту і визнання його недійсним. Поняття корисної моделі, її об'єкт, умови патентоспроможності.

Тема 8. Характеристика промислового зразка.

Дати поняття промислового зразка і його об'єктів. Умови надання правової охорони промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка і їхньої характеристики. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту. Припинення дії патенту і визнання його недійсним. Порушення прав власника патенту і їхнього захисту.

Тема 9. Характеристика знаків для товарів і послуг.

Дати поняття знаків для товарів і послуг і його об'єктів. Умови надання правової охорони знаків. Види позначень, що не можуть бути визнані знаками для товарів і послуг. Характеристика свідчення. Права й обов'язки власника свідчення. Порядок одержання свідчення. Припинення дії свідчення і визнання його недійсним. Порушення прав власника свідчення і їхнього захисту.

Тема 10. Автори об'єктів науково-технічної творчості і їхній права.

Дати визначення автора і співавтора. Загальна характеристика прав автора. Особисті немайнові і майнові права автора. Право авторства і його ознаки. Винятковий і абсолютний характер права авторства. Право на подачу заявки. Право на авторське Ім'я. Право на винагороду.

Тема 11. Патентовласники, їх права та обов'язки.

Дати поняття патенту як охоронного документа. Охарактеризуйте патентовласника і їх види. Права патентовласника і їх ознаки. Характеристика виключного права на використання об'єкта науково-технічної творчості. Форми використання винаходів. Права по розпорядженню патентом. Обмеження патентних прав. Обов'язки патентовласника. Порядок одержання патенту. Припинення дії патенту і визнання його недійсним.

Тема 12. Ліцензійні договори.

Дати поняття ліцензійних договорів, показати їхню роль у створенні ринку промислової власності і сучасної ринкової економіки. Види ліцензійних договорів. Характеристика предмета договору. Права й обов'язки сторін. Ліцензійні платежі. Відповідальність сторін за дотримання зобов'язань за договором.

Тема 13. Захист прав авторів об'єктів науково-технічної творчості.

Перерахувати права авторів і їхні ознаки. Дати поняття порушення прав авторів і їхніх видів. Цивільно-правовий засіб захисту прав авторів. Суперечки, що дозволяються в судовому порядку. Кримінально-правовий засіб захисту прав авторів.

Тема 14. Захист прав власників патенту.

Перерахувати права власників патенту, дати поняття їхній порушення. Дати характеристику основних видів порушень виключного права патентовласника на використання об'єкта науково-технічної творчості. Поняття контрафактної продукції. Цивільно-правовий засіб захисту прав патентовласників. Суперечки, що дозволяються в судовому порядку. Міри цивільно-правового захисту і міри цивільно-правової відповідальності.

Тема 15. Захист від недобросовісної конкуренції.

Дати поняття недобросовісної конкуренції. Неправомірне використання ділової репутації підприємця і його види. Дискредитація суб'єкта, що господарює. Неправомірний збір, розголошення і використання комерційної таємниці. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію. Порядок розгляду справ про недобросовісну конкуренцію. Рішення антимонопольного комітету України і його територіальних відділень по справах про недобросовісну конкуренцію.

Тема 16. Еволюція інтелектуальної власності.

Досліджувати еволюцію промислової власності, у тому числі окремих об'єктів промислової власності. Пояснити причини, що продиктували необхідність охорони об'єктів промислової власності. Досліджувати еволюцію авторського права і суміжних прав. Зазначити, що з'явилося причиною до формування системи захисту авторських прав і суміжних прав. Охарактеризувати розвиток інтелектуальної власності в Україні до і після проголошення нею суверенітету.

Тема 17. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку.

Описати соціально-економічні стратегії в країнах, що розвиваються. Досліджувати зв'язок між промисловою власністю і розвитком, вплив промислової власності на науково-технічний і економічний розвиток держави. Виявити роль авторського права і суміжних прав у розвитку культури товариства. Звернути увагу на зростаючу роль об'єктів інтелектуальної власності в міжнародній торгівлі, у забезпеченні конкурентноздатності товарів.

Тема 18. Економіка інтелектуальної власності.

Три теореми економіки права. Інтелектуальна власність як товар. Властивості ринкового товару. Оборотоzдатність об'єктів інтелектуальної власності. Термін служби об'єктів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив, Випадки, у котрих необхідно визначати вартість. Три підходи до визначення прав інтелектуальної власності: дохідний, витратний, порівняльний.

Тема 19. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Суть торгівлі ліцензіями. Види ліцензій. Ліцензійні договори і їхня класифікація. Особливості ліцензійних договорів. Класифікація ліцензійних договорів. Термін дії ліцензійних договорів. Порядок висновку ліцензійних договорів.

Тема 20. Захист прав інтелектуальної власності.

Система захисту прав інтелектуальної власності і її призначення. Категорії споровиш. Адміністративний порядок захисту прав. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності: цивільно-правові засоби захисту прав. Кримінальна відповідальність за порушення прав.

Тема 21. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності.

Значення міжнародного співробітництва в сфері інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Участь України в її роботі. Співробітництво в рамках міжнародних регіональних організацій Із питань охорони інтелектуальної власності: Європейська патентна організація (ЕПО), Євразійська патентна організація (ЕАПО), Африканські організації інтелектуальної власності. Євразійська патентна конвенція, Євразійська патентна організація. Участь України в міжнародному співробітництві в сфері інтелектуальної власності.

Тема 22. Міжнародні угоди з авторського права і суміжних прав

Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій ефірного мовлення (Римська конвенція). Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (Конвенція про фонограми). Договір ВОІВ про виконання і фонограми (ДВФ). Брюссельська конвенція про розповсюдження сигналів, що несуть програми, які передаються через супутники (Конвенція про супутники).

Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (Бернська конвенція). Всесвітня конвенція про авторське право (Всесвітня конвенція). Договір ВОІВ по авторському праву (ДАП). Договір про міжнародну реєстрацію аудіовізуальних творів (RFT).

Тема 23. Міжнародні угоди з охорони промислової власності

Паризька конвенція про охорону промислової власності (Паризька конвенція). Договір про патенту кооперацію (РСТ). Договір про патентне право (PLT). Гаазька угода про міжнародне депонування промислових зразків.

Тема 24. Патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах

Випадки доцільності і негативні наслідки закордонного патентування. Процедури експертизи заявок на відповідність критеріям патентоздатності у різних країнах: явочна, перевірна і відстрочена системи експертизи. Шляхи одержання патенту в іноземних країнах: традиційна (національна) процедура; одержання патенту відповідно до регіональної угоди (Конвенції про видачу європейських патентів або Євразійської патентної конвенції); Договір про патентну кооперацію.

Тема 25. Право на наукове відкриття

Права автора наукового відкриття. Проблеми і перспективи охорони наукових відкриттів. Системи реєстрації наукових відкриттів і охорони прав їхніх авторів в СРСР. Міжнародна асоціація авторів наукових відкриттів.

1.9. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль з нормативної навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність" проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремому завершеному етапі освітньо-кваліфікаційних рівнів – спеціаліст і магістр.

Семестровий контроль проводиться в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою у наступних формах і в такі терміни:

Курс	Семестр	Форма контролю
V	X	Залік

Підсумковий контроль проводиться за допомогою контрольних питань, наведених у навчальному посібнику або в методичних рекомендаціях до самостійного вивчення дисципліни або за допомогою спеціальної комп'ютерної програми, яка знаходиться в комп'ютерній мережі університету.

Нижче наведені приклади питань тестового контролю.

1. Щоб твір відповідав вимогам авторського права достатньо, якщо він є...
2. Хто відноситься до суб'єктів права інтелектуальної власності?
3. Як суб'єкти авторського і суміжного прав можуть управляти своїми правами?
4. З якого моменту починає діяти авторське право на твір?
5. Який з елементів не відноситься до знаку охорони авторського права?
6. Що не відноситься до особистого немайнового права автора?
7. Що відноситься до особистого немайнового права автора?
8. Що може бути об'єктом винаходу?
9. Що може бути раціоналізаторською пропозицією?
10. Що може бути промисловим зразком?
11. Що відноситься до нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності?
12. На що не має права особа, що правомірно володіє екземпляром комп'ютерної програми?
13. Який строк дії майнових авторських прав?
14. Який строк дії немайнових авторських прав?

15. Який строк дії майнових прав, особи що опублікувала раніше не опублікований твір після закінчення терміну дії авторських прав?
16. Яким з особистих немайнових прав володіє спадкоємець автора твору?
17. Що відбувається з твором після закінчення терміну дії авторського права?
18. З якого моменту починає діяти авторське право на твір?
19. Які особисті немайнові права належать виконавцеві твору?
20. Які майнові права належать автору твору?
21. Які майнові права належать виконавцеві твору?
22. Який строк дії майнових прав виконавця твору?
23. Який строк дії майнових прав виробника фонограми?
24. Які авторські права переходять по спадку?
25. Що засвідчується патентом?
26. Яка експертиза перевіряє, чи належить об'єкт, що заявляється, до об'єктів винаходу?
27. Який строк дії декларативного патенту на корисну модель?
28. Який строк дії патенту на промисловий зразок?
29. Який строк дії патенту України на винахід?
30. З якого моменту починає діяти патент після ухвалення рішення про його видачу?
31. Яке основне призначення формули винаходу?
32. Хто має право подати заявку на видачу патенту?
33. Як розподіляються авторські права на службові твори між автором і роботодавцем?
34. Що повинен зробити роботодавець після отримання ним письмового повідомлення від винахідника про створений винахід?
35. Як розподіляється економічна вигода від службового винаходу?
36. Яким строком служби для патенту на винахід є строк служби 10 років?
37. Яким строком служби для патенту на винахід є строк служби 20 років?
38. Які майнові права залишаються за автором після передачі невиключного авторського права?
39. Яка з ліцензій дає ліцензіату найбільший обсяг прав?
40. За яким ліцензійним договором ліцензіат передає іншій особі права на використання винаходу?
41. Що може служити причиною для примусового відчуження права власності на винахід?
42. Протягом якого строку від дати коли позивач дізнався або повинен був дізнатися можуть бути подані позови, пов'язані з порушенням майнових прав?
43. До якої форми захисту прав інтелектуальної власності відноситься захист, здійснюваний судом?
44. До якої форми захисту прав інтелектуальної власності відноситься захист, здійснюваний адміністративними органами?
45. До якої форми захисту прав інтелектуальної власності відноситься захист, здійснюваний самостійно?
46. Які існують способи захисту права інтелектуальної власності?
47. У якій формі може здійснюватися виплата авторської винагороди?
48. Для встановлення дати подачі заявки на винахід достатньо прислати...
49. Для членства в якій організації є обов'язковим виконання договору TRIPS?
50. Який з об'єктів промислової власності не має встановленого терміну служби?

1.10. ВИМОГИ ДО ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст інформаційного забезпечення має відповідати програмі інтегрованої дисципліни в повному обсязі.

Методичне забезпечення повинно відповідати стандарту вищої освіти Національного гірничого університету «СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.».

Матеріали методичного забезпечення мають містити засоби діагностики у вигляді типових питань.

Викладач повинен забезпечити вільний доступ студента до матеріалів інформаційно-методичного забезпечення дисципліни.

1.11. ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ

Засоби діагностики рівня сформованості компетенцій лекційних модулів мають бути подані у вигляді тестових завдань.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння:

$$K_3 = N/P,$$

де N - правильно виконані істотні операції рішення (відповіді),

P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Критерії визначення оцінок:

“відмінно” -	$K_3 > 0,9;$
“добре” -	$K_3 = 0,8...0,9;$
“задовільно” -	$K_3 = 0,7...0,8;$
“незадовільно” -	$K_3 < 0,7.$

При остаточній оцінці результатів виконання завдання необхідно враховувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- інтерпретувати схеми, графіки, діаграми;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, з дотриманням вимог чинних стандартів.

1.12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1.12.1. Кірін Р.С., Хоменко В.Л., Коросташова І.М. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – 2-ге вид. перероб. і доп. – Д.: Національний гірничий університет, 2008. – 280 с.

1.12.2. Кірін Р.С., Хоменко В.Л. Методичні рекомендації до самостійного вивчення нормативної дисципліни "Інтелектуальна власність". – Д.: Національний гірничий університет, 2010. – 10 с.

1.13. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення несе завідувач кафедри.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний гірничий університет

Методичні рекомендації
до самостійного вивчення нормативної дисципліни
"ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ"

Дніпропетровськ
2010

2.1. ВСТУП

Для самостійного вивчення дисципліни необхідно вивчити матеріал відповідно до навчальної програми дисципліни. Для цього можна скористатись конспектом лекцій або навчальним посібником з дисципліни, що видані редакційно-видавничим комплексом Національного гірничого університету або іншими літературними джерелами. Путівник джерелами інформації за якими можна докладно вивчити матеріал дисципліни наведений нижче.

При цьому слід пам'ятати, що найбільш точну, об'єктивну і неупереджену інформацію можна отримати при вивченні первинної інформації, а саме нормативно-правових актів з даної проблематики.

Правовідносини у сфері інтелектуальної власності на території нашої держави регулюються окремими положеннями Конституції України (ст. 41, 54), нормами Цивільного кодексу України (книга четверта «Право інтелектуальної власності»), Кримінального, Митного кодексів України, Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Крім того, діють 10 спеціальних законів у сфері інтелектуальної власності. Це Закони України: «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на сорти рослин», «Про охорону прав на зазначення походження товарів», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», «Про авторське право і суміжні права», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів і фонограм», «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаних з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування».

Крім законів, джерелами законодавства інституту інтелектуальної власності є підзаконні акти загального характеру, що видані Кабінетом Міністрів України і центральними органами державної виконавчої влади, а також відомчі нормативні акти і локальні нормативні акти. Державним патентним відомством України було розроблено і прийнято близько ста підзаконних актів, що регулюють відносини у сфері набуття прав на об'єкти промислової власності.

Найважливішим джерелом законодавства інституту інтелектуальної власності є міжнародні договори й угоди. Статтею 5 Закону України «Про авторське і суміжні права» закріплено перевагу міжнародних договорів перед внутрішнім законодавством.

Після самостійного вивчення дисципліни або окремих її розділів перевірити якість засвоєння матеріалу можна давши відповіді на контрольні питання, наведені нижче.

2.2. ПУТІВНИК ДЖЕРЕЛАМИ ІНФОРМАЦІЇ

Номер модуля за програмою	Назва змістовного модуля	Посилання на рекомендоване джерело інформації або бібліографічний опис додаткового джерела
1	Загальні положення про інтелектуальну власність	Осн. [1], с. 11...23 Дод. [6], с. 4...61 Дод. [28], с. 24...138 Дод. [29], с. 14...54
	Система інтелектуальної власності та її складові	Осн. [1], с. 24...41 Дод. [1], с. 51...89 Дод. [6], с. 145...177; с. 245...252; с. 268...293 Дод. [17], с. 14...45 Дод. [28], с. 139...218; 465...486 Дод. [29], с. 55...109
	Правова охорона інтелектуальної власності	Осн. [1], с. 42...52 Дод. [5], с. 10...83 Дод. [22], с. 85...152 Дод. [28], с. 345...363
	Економіка інтелектуальної власності	Осн. [1], с. 53...76 Дод. [1], с. 188...229 Дод. [2], с. 212...270 Дод. [9], с. 376...393 Дод. [17], с. 380...415 Дод. [28], с. 514...555 Дод. [29], с. 612...662
	Договори у сфері інтелектуальної власності	Осн. [1], с. 77...87 Дод. [5], с. 84...149 Дод. [17], с. 365...379 Дод. [22], с. 153...179 Дод. [28], с. 364...443 Дод. [29], с. 566...611 Дод. [33], с. 138...160
	Захист прав інтелектуальної власності	Осн. [1], с. 88...118 Дод. [1], с. 147...179 Дод. [2], с. 271...305 Дод. [6], с. 253...267; с. 334...340 Дод. [17], с. 206...226 Дод. [22], с. 210...230 Дод. [28], с. 487...513 Дод. [29], с. 297...317; с. 386...398

Міжнародна правова охорона інтелектуальної власності	Осн. [1], с. 119...140 Дод. [1], с. 90...146 Дод. [2], с. 306...356 Дод. [5], с. 150...223 Дод. [6], с. 62...144 Дод. [17], с. 46...66 Дод. [28], с. 556...607
Авторське право і суміжні права	Осн. [1], с. 141...162 Дод. [6], с. 145...244 Дод. [17], с. 338...364 Дод. [29], с. 110...296 Дод. [33], с. 43...70
Пошук інформації про винаходи	Осн. [1], с. 163...179 Дод. [9], с. 261...286 Дод. [11], с. 25...48 Дод. [17], с. 154...205
Виявлення винаходу й оформлення заявки на винахід (корисну модель)	Осн. [1], с. 180...202 Дод. [6], с. 294...300 Дод. [9], с. 102...180 Дод. [11], с. 49...77 Дод. [15], с. 52...171 Дод. [17], с. 227...290 Дод. [28], с. 219...240 Дод. [33], с. 87...102
Порядок одержання патенту	Осн. [1], с. 203...238 Дод. [6], с. 300...313 Дод. [9], с. 227...244 Дод. [15], с. 172...294 Дод. [28], с. 444...486 Дод. [33], с. 103...128
Права і обов'язки суб'єктів патентного права	Осн. [1], с. 239...246 Дод. [6], с. 314...333 Дод. [28], с. 241...344 Дод. [33], с. 129...137
Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг	Осн. [1], с. 247...260 Дод. [6], с. 341...415 Дод. [9], с. 181...226 Дод. [17], с. 291...306 Дод. [29], с. 399...450 Дод. [33], с. 161...209
Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності	Осн. [1], с. 261...272 Дод. [6], с. 416...484 Дод. [17], с. 307...337 Дод. [29], с. 451...565

2.3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ "ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ"

1. Дайте визначення терміну «інтелектуальна власність».
2. Які етапи виділяють в еволюції правової охорони інтелектуальної власності?
3. Які основні особливості права інтелектуальної власності?
4. Охарактеризуйте еволюцію правової охорони інтелектуальної власності у світі.
5. Охарактеризуйте еволюцію правової охорони інтелектуальної власності в Україні.
6. У чому полягають спільні фактори цивільно-правового регулювання відносин в авторському і патентному праві?
7. Які особливості правової охорони об'єктів авторського і патентного права?
8. Перерахуйте об'єкти права промислової власності.
9. Перерахуйте нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.
10. Яка ієрархія законодавчих актів з інтелектуальної власності?
11. Які органи здійснюють державне управління інтелектуальною власністю в Україні?
12. Які основні завдання стоять перед державними інспекторами з питань інтелектуальної власності?
13. Які цілі ставлять перед собою країни, створюючи системи охорони інтелектуальної власності?
14. Перерахуйте основні об'єкти авторського права.
15. На які об'єкти інтелектуальної власності не поширюються авторські права?
16. Охарактеризуйте основні суб'єкти права інтелектуальної власності.
17. Які функції виконують організації колективного управління?
18. У чому полягають основні принципи правової охорони?
19. Які заклади входять у державну систему правової охорони інтелектуальної власності?
20. Які критерії охороноздатності об'єктів авторського права?
21. Що є об'єктами правової охорони об'єктів промислової власності?
22. Які існують підстави для дострокового припинення дії охоронних документів на об'єкти промислової власності?
23. Які критерії охороноздатності і які існують підстави для припинення дії охоронних документів на сорти рослин?
24. Які об'єкти не можуть одержати правову охорону засобами авторського права?
25. Які об'єкти не можуть одержати правову охорону як винаходи?
26. Які основні властивості ринкового товару?
27. Як поділяються права інтелектуальної власності за принципом «відокремлюваності»?
28. Як поділяються ОІВ за строком служби?
29. За якими ознаками відрізняють матеріальні активи від нематеріальних?
30. У яких випадках виникає необхідність оцінювати вартість прав на ОІВ?
31. З яких етапів складається процедура оцінювання ОІВ?
32. Які елементи повинні включати звіт про оцінку і висновок про вартість майна?
33. Які існують основні підходи до визначення вартості прав на ОІВ?
34. У чому полягає дохідний підхід до визначення вартості прав на ОІВ, які його переваги і недоліки?
35. У чому полягає метод роялті для розрахунку вартості прав на ОІВ?
36. У чому полягає витратний підхід до визначення вартості прав на ОІВ, які його переваги і недоліки?
37. У чому полягає порівняльний (ринковий) підхід до визначення вартості прав на ОІВ, які його переваги і недоліки?
38. Як виглядає загальний алгоритм порівняльного підходу?
39. Що таке договір і який порядок його укладання?
40. Які є види договорів у сфері інтелектуальної власності?
41. Які переваги отримують ліцензіар і ліцензіат при продажу ліцензій?
42. Які відомості подаються у договорі про відчуження майнових прав суб'єктів інтелектуальної власності?
43. Які види авторських договорів Ви знаєте?
44. Що таке ліцензійний договір і які існують його види?
45. Який порядок надання примусової ліцензії?

46. Які умови повинні виконуватись при адміністративному порядку видачі примусової ліцензії?
47. Що таке захист прав інтелектуальної власності, предмет захисту?
48. Які дії є порушенням прав інтелектуальної власності?
49. Які є категорії спорів з питань захисту прав інтелектуальної власності?
50. У чому полягає суть юрисдикційної форми захисту права інтелектуальної власності?
51. У чому полягає суть неюрисдикційної форми захисту права інтелектуальної власності?
52. Що собою являє система захисту прав інтелектуальної власності та з яких елементів вона складається?
53. Які існують способи захисту права інтелектуальної власності?
54. Що визнається порушенням авторського і суміжних прав?
55. Які ухвали може прийняти суд при правовому захисті права інтелектуальної власності?
56. Яким чином здійснюється адміністративний захист прав інтелектуальної власності?
57. Які основні завдання і напрями діяльності ВОІВ?
58. На яких принципах ґрунтується Бернська конвенція?
59. Якими угодами забезпечується міжнародна правова охорона авторських прав?
60. Які права, згідно з Римською конвенцією, мають суб'єкти суміжних прав?
61. Якими угодами забезпечується міжнародна правова охорона суміжних прав?
62. У чому полягають основні засади Паризької конвенції?
63. Якими угодами забезпечується міжнародна правова охорона промислової власності?
64. У чому полягає суть Мадридської угоди і Протоколу до неї?
65. Якими угодами забезпечується міжнародна правова охорона товарних знаків?
66. Якими угодами забезпечується міжнародна правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності?
67. У чому полягають основні принципи Угоди TRIPS?
68. Що розуміють під терміном «авторське право»?
69. Яким чином виникає авторське і суміжне право?
70. З яких елементів складається знак охорони авторського права?
71. Які права має автор твору?
72. У чому полягає право слідування?
73. У яких випадках допускається вільне використання твору?
74. Що розуміють під терміном «комп'ютерна програма»?
75. На що має право особа, яка правомірно володіє примірником комп'ютерної програми?
76. Які основні засоби захисту авторських прав на твори, розміщені в Інтернеті?
77. Який строк дії авторського права?
78. Коли відбувається і що означає перехід творів у суспільне надбання?
79. Які авторські права не переходять у спадщину?
80. Хто, які й куди подає документи для державної реєстрації авторського права?
81. Що розуміють під терміном «суміжне право»?
82. За яких умов суміжні права можуть одержати правову охорону?
83. З яких елементів складається знак охорони суміжних прав?
84. Які права належать суб'єктам суміжних прав?
85. Коли і за яких умов допускається вільне використання об'єктів суміжних прав?
86. Який строк дії суміжних прав?
87. З яких етапів складається процедура пошуку інформації про винаходи?
88. Які існують види пошуку інформації про винаходи?
89. Який порядок проведення патентних досліджень?
90. Які види робіт виконують під час проведення патентних досліджень?
91. Яким чином оформляються патентні дослідження?
92. Що може слугувати джерелом інформації про винаходи?
93. З яких частин складається опис об'єктів промислової власності?
94. Які існують національні класифікації винаходів?
95. Що зумовило появу Міжнародної патентної класифікації? Наведіть відомості з історії її створення.
96. Яким чином проводиться індексування патентної документації в МПК?
97. Які існують класифікації об'єктів промислової власності?
98. Що розуміють під терміном «промислова власність»?
99. Які умови надання правової охорони об'єктам промислової власності?
100. Які умови патентоздатності об'єктів промислової власності?
101. Що таке аналог винаходу?

102. *Що таке прототип винаходу?*
103. *Які основні етапи процесу виявлення винаходу?*
104. *Яка структура опису винаходу (корисної моделі)?*
105. *Що розуміють під технічним результатом при складанні опису винаходу (корисної моделі)?*
106. *Яке призначення має формула винаходу?*
107. *Які основні вимоги висувають до формули винаходу?*
108. *У чому полягає сутність вимоги єдиності винаходу?*
109. *З яких складових частин складається формула винаходу?*
110. *У чому полягають особливості формули винаходу на пристрій?*
111. *У чому полягають особливості формули винаходу на спосіб?*
112. *У чому полягають особливості формули винаходу на «застосування...»?*
113. *Хто має право на отримання патенту?*
114. *Які документи повинна включати заявка на патент?*
115. *Яку дату вважають датою подання заявки?*
116. *Що перевіряється під час проведення формальної експертизи заявки на винахід (корисну модель)?*
117. *Який порядок проведення експертизи заявки на винахід?*
118. *Яким чином проводиться перетворення деклараційного патенту на винахід?*
119. *Які документи повинна включати заявка на промисловий зразок?*
120. *Які існують різновиди охоронних документів і який строк їх дії?*
121. *Які існують види експертиз і що встановлюється в ході їх проведення?*
122. *У яких випадках вважається доцільним закордонне патентування?*
123. *Які основні положення існуючих систем експертизи заявок на винаходи?*
124. *Яка процедура патентування винаходів згідно з Договором РСТ?*
125. *Яка процедура отримання європейського патенту?*
126. *Які особисті немайнові права має автор об'єкта промислової власності?*
127. *У чому полягає право першого заявника?*
128. *У чому полягає право на авторське ім'я?*
129. *Які майнові права має автор об'єкта промислової власності?*
130. *Які дії визнаються використанням запатентованого об'єкта?*
131. *Які існують обмеження виключних прав власника патенту?*
132. *У яких випадках використання не визнається порушенням прав патентовласника?*
133. *В чому полягає право попереднього користування?*
134. *Які обов'язки мають суб'єкти патентного права?*
135. *Які існують види знаків для товарів і послуг?*
136. *Які функції виконують товарні знаки?*
137. *Які позначення не можуть бути визнані знаками для товарів і послуг?*
138. *Що таке франчайзинг (комерційна концесія)?*
139. *Які дії визнаються використанням знака?*
140. *Які умови необхідні для надання правової охорони комерційному найменуванню?*
141. *Що відносять до майнових прав на комерційне найменування?*
142. *Які спільні й відмінні риси між торговельними марками і географічними зазначеннями?*
143. *Які умови повинні виконуватися для надання правової охорони географічному зазначенню?*
144. *Які специфічні ознаки мають географічні зазначення?*
145. *Яким вимогам повинна відповідати комерційна таємниця?*
146. *Які чинники включає в себе організація охорони комерційної таємниці на підприємстві?*
147. *Розкрийте суть умов охороноздатності компонувань ІМС?*
148. *Який порядок реєстрації компонування ІМС?*
149. *Чому зазвичай у правових системах не передбачено спеціальної правової охорони наукових відкриттів?*
150. *Які основні недоліки було виявлено за роки функціонування системи правової охорони наукових відкриттів в ЄСРП?*
151. *Яким критеріям повинна відповідати пропозиція, щоб вона була визнана раціоналізаторською?*
152. *Який порядок реєстрації раціоналізаторської пропозиції?*
153. *Які існують права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин і чим вони засвідчуються?*
154. *Який строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин?*

2.4. Рекомендована література

Основна

1. Кірін Р.С., Хоменко В.Л., Коросташова І.М. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – 2-ге вид. перероб. і доп. – Д.: Національний гірничий університет, 2008. – 280 с.

Додаткова

1. Антонов В.М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право. – К.: КНТ, 2005. – 520 с.

2. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 431 с.

3. Бутнік-Сіверський О.Б. Економіка інтелектуальної власності. Конспект лекцій для студентів спеціальності 7.000002 «Інтелектуальна власність». – К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2003. – 296 с.

4. Дахно І.І. Патентно-лицензионная работа. – К.: Блиц-інформ, 1996. – 253 с.

5. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 278 с.

6. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.

7. Жаров В.О. Захист права інтелектуальної власності. – К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2005. – 88 с.

8. Інтелектуальна власність на програмне забезпечення в Україні / В.С. Дмитришин, В.І. Березанська. – К.: Вірлен, 2005. – 304 с.

9. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник / М.В. Вачевський, В.Г. Кремень, В.М. Мадзігон та ін. – К.: ВД Професіонал, 2005. – 448 с.

10. Зинов В.Г. Управление интеллектуальной собственностью: Учеб. пособие. – М.: Дело, 2003. – 512 с.

11. Кичкин И.И., Скорняков Э.П. Патентные исследования при курсовом и дипломном проектировании в высших учебных заведениях: Учеб. пособие. – М.: Высш. шк., 1979. – 112 с.

12. Козинец В.П., Малый В.В., Межебовский И.В. Патентоведение: Учеб. пособие. – Д.: НМетАУ, 2000. – 253 с.

13. Козырев А.Н., Макаров В.Л. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности. – М.: Интерреклама, 2003. – 352 с.

14. Коноваленко В. Авторское право: автору, редактору, издателю. – Х.: Фактор, 2007. – 496 с.

15. Крайнев П.П., Работягова Л.І., Дятлик І.І. Патентування винаходів в Україні: Монографія / За ред. П.П. Крайнева. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. – 340 с.

16. Кузнецов Ю.М. Дипломне проектування з інтелектуальної власності. – К.: ТОВ «ЗМОК» – ПП «ГНОЗІС», 2007. – 395 с.

17. Кузнецов Ю.М. Патентознавство та авторське право: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 428 с.

18. Лукцер А.П. Авторское право в цифровых технологиях и СМИ. – М.: КУДИЦ-ОБРАЗ, 2005. – 416 с.

19. Мэггс П.Б., Сергеев А.П. Интеллектуальная собственность. – М.: Юристъ, 2000. – 400 с.
20. Наумов В.Б. Право и Интернет: Очерки теории и практики. – М.: Книжный дом «Университет», 2002. – 432 с.
21. Основи інтелектуальної власності та інноватики / С.С. Гребьонкін, І.В. Антипов, К.В. Трибунська та ін. – Донецьк: ВІК, 2006. – 205 с.
22. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: Підручник для студ. неюрид. вузів / За заг. ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 236 с.
23. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С.О. Довгий, В.О. Жаров, В.О. Зайчук та ін. – К.: Форум, 2002. – 319 с.
24. Оценка интеллектуальной собственности: Учеб. пособие / Под ред. С.А. Смирнова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 352 с.
25. Пастухов О.М. Авторське право в Інтернеті. – К.: Школа, 2004. – 144 с.
26. Патентні дослідження. Методичні рекомендації / За ред. В.Л. Петрова. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 264 с.
27. Правові засади охорони інтелектуальної власності в Україні: Хрестоматія / Упорядники М.М. Дронь, О.М. Никифорова. – Д.: Вид-во ДНУ, 2003. – 376 с.
28. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів / О.А. Підпригора, О.Б. Бутнік-Сіверський, В.С. Дроб'язко та ін.; За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 672 с.
29. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів / О.П. Орлюк, Г.О. Андрущук, О.Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.
30. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю.М. Капіци: Кол. авторів: Ю.М. Капіца, С.К. Ступак, В.П. Воробйова та ін. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – 1104 с.
31. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М.В. Паладія, Н.М. Мироненко, В.О. Жарова – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 432 с.
32. Рейли Р., Швайс Р. Оценка нематериальных активов. – М.: ИД «КВИНТО-КОНСАЛТИНГ», 2005. – 792 с.
33. Сусликов Л.М., Дьордяй В.С. Патентознавство. Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с.
34. Тофіло А.В., Левічева О.Д. Експертиза об'єктів промислової власності. Конспект лекцій для студентів спеціальності «Інтелектуальна власність». – К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2004. – 212 с.
35. Цибульов П.М. Введення в інтелектуальну власність. – К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2003. – 108 с.
36. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності. – К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2005. – 268 с.
37. Цибульов П.М., Чеботарьов В.П., Зінов В.Г., Суїні Ю. Управління інтелектуальною власністю / За ред. П.М. Цибульова: монографія. – К.: К.І.С., 2005. – 448 с.
38. Цыбулев П.Н. Оценка интеллектуальной собственности: – К.: Институт интеллектуальной собственности и права, 2003. – 186 с.

Навчальне видання

Кірін Роман Станіславович

Хоменко Володимир Львович

МАТЕРІАЛИ

інформаційно-методичного забезпечення дисципліни

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Підписано до друку . Формат 30×42/4.
Папір офсет. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,6.
Обл.-вид. арк. 1,6. Тираж 300 прим. Зам. №

Підготовлено до друку та видруковано
у Національному гірничому університеті
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842

49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.